

№ 81 (7222) ● 1994 сэл от майын 14 күнэ, Чэмпээр ● Сыната—146 солкуобий 15 харчы.

БААҢЫНАЙДАР СҮРГЭЛЭРЭ КӨТӨБҮЛЛҮБҮТ

— Кылаабылхайт, дьон буолан уонна кураанынан, санаата нэлбитэ байыахэ ууга-уонка түһэртээн ыл-сүрүн төһүүнөн буолар,— быта. Ону нэллин ардах абы-динир бааһынай хаһаайыс-раатэ, от хамсы-хамсы тыбаларын ассоциациятын тахсан эрэр. Сылаһнар председателэ Николай Да-хаһан от ситтэ диэстэхтэри-ниович.— Улаһит дьон нэ күүстэх үлөдэ ыл-көхтөрө күүрдэбинэ, тугу сарга бэлэмнар.

С. АЛЕКСЕЕВ.

Энэ-ага энхэхэй,
Ово-ово оловонд

—атам сирн туһанааччыдар бырааһтарын көсө
буоһуу

(Балаһынның улуус дьаһалтатын баһылыга
И. Сивцев 1994 сыл от ыйын 7 күнүгүзүн 312
№-дээх уураадынан бигэргэтилиннэ).

АСТЫНАР, ЫТЫКТЫЫР ВРАЧПЫТ

Кини балыына физиотерапевтической отделени-
тан өтөтүнэн туһамыт
марыаах адыаа суох,
Мин, кинилэртэн биридэ-
тэрэ буолан туран, отделени-
не үлэһиттэригэр динир
махталы этэн абыах тылы
суруйуохтун баарабын.

Дьонус коллективны физиотерапевт, рефлексотерапевт идэлэрдээх А. И. Пермиков салайар Афанасий Иннокентьевич Томскайдаагы физиотерапия научнай-чинчийэр институттар үөрэнэн бу хайыска-
нан 1988 сыллаахтан үлэ-
лэбэтэ. Сага аппараттары
атыылаан үлэ-хамнас кэ-
пчир курдук буолан истэ-
бинэ, амбулатория дьэ-
умайан, кабинет бүтүннү-
тэ күд буолбута. Шефтээх
Нерюнгри нуорат балыына-
та оборудованиенан комо-
дотон, күһүн кабинет үлэ-
тин иккистээн саадаабыта.
1991 сыллаахха экин аспа-
ратуралар булулланнар,
кабинет кыамтата улаа-
пыта, отделенине кубулу-
туллубута. Собиралиса
Владимостожка тийээн ин-
нээн эмтэһини үөрэнэн
кэлбитэ, аны кыһыыгар
Москвада баран лазерынан
эмтэһини баһылаабыта.

Афанасий Иннокентьевич
улууска физиотерапевти-
ческой сулуусуа бөдөрүү-
рун туһугар элбээн үлэ-
лиир. Ыстаахтык ыллааха,
8 участкалардаагы уонна
сэлиги эмтиир балыына-
ларга итинник кабинетта-
ры аһан, барыларын 8—
12 араас көрүү аппарату-
раларынан хааччылда, ба-
йэтин отделенинетыгар үлэ-
лиир 13 сестраны бөлө-
нэтэ. Улуус дьаһалтата да
бу олус наадалаах отделени-
не үлэһиттэригэр кыһам-
нытын уурда—киннээх
анаан автономкал буола
сылдыбыт таас дьэ-
бинэбитэ. Манна биллэни
40-тан тахса араас аппара-
тары көрөбүн, итин таһы-
нан сытан эр эмтэһэччи-
лэргэ аһан оло отделени-
тын уонна терапевтической
отделенине хааччыллар 12
суол аппаратаах анал ка-
бинет баар. Онно марыаах-
тары электростимуля-
циятын, ультразвук-
тан, ультрафиолетовой сар-
дананан, лазерынан, игла-
циянан эмтиилэр, мас-
сажыылар, физкультура
көмөтүнэн эмтэ туһана-
лар.

Афанасий Иннокентьевич
иннээн эмтиир, хаанньыр,

түөнүүр, рефлексотерапия
кыһамы кинини туһа-
нар. Аһант сыллаахха бу
отделенине барыта 1614
кини эмтээн 91 быры-
һааннара туһамыт. Бу
сылга киирэн баран 600
марыаахха комо отобул-
лубут, бөрт үгүстэр махтал
тыллары суруйбуттар.

Отделение өссө сайдар
кэскиллээх. Холобурун эт-
тэххэ, быыл сайын кини-
зацияны үчүгүйдик өтө-
тороннор бадалаһынан эм-
тэһини киллэрэхтээхтэр.
Бадалаһы сылытар котел
туруоруллубут, ванналар
булуллубуттар, душ өтө-
нуллубут. Хирургической
отделенине туһунан 6—7
аппараттаах кабинет аһах-
тарын эмтэ саныылар.

Дьэ ити курдук А. И.
Пермиков дьон туһа дьэ-
хас эмэ идэни баһылаан,
элбэх сыратын ууран, бэр-
тээхтэй отделенине аһан
айымнылаахтык үлэлиир.
Доруобууа харыстабылын
управленине, улууспут
дьяһалтата кинини өйөөн,
харыстаан идэ-
сылдыл-
ларыгар баарабын аһан.

Анемподист
САЛГЫНОВ.

ДОРУОБУУА МУНУГА

Кыһылаах ымынах

Улууспутугар кыһы-
лаах ымынах (чесотка) өрө
турар куттала баар.
Улуустаагы санитарнай-
эпидемиологической кэ-
бэт кининин манньк
ырыаһым ыйыгар 16,
бөс ыйыгар 5, бу ыйга
киннэр баран 1 түбэлтэ
бэллэтэнэ.

Кыһылаах ымынах—
сыстыганнаах, паразитар-
най тири марыаа. Тар-
батааччынан кини харабар
көстүбөт тыһылаах ымы-
нах кича буолар. Ымы-
нахтаах кини туттар ма-
лын туһунаахха, таһабын
уларсан кэттэххэ, кини-
линн илин тутустааха,
биригэ оонньоотоххо эбэ-
тэр сыттааха көбүстөн
сүтүлүуохха сөп. Личин-
ка кини тиригэр олох-
сулан 4 нэпчэлээн кича
буолар. Кини кини эгигэр
4—5 мм биридэ дьоло

киннэр. Киннэрт сирэ
косто сыдыар буолар.
Кыһылаах ымынах, сү-
рүннээн, илинэ, иккэ, ти-
лэххэ, кинигэ, о.д.а. мис-
тэлэргэ тахсар.

Ыраастык, чыччистик
тутта, сууна-тараана сым-
дыр кини бу ырыаһа
хаптарбат. Кини маалды-
быт дерматолог-врача
көрдөрө охсуохтаах. Вэйэ
көтөннөтэ араас тири
ырыаһыгар түрдүнэн, ди-
агнозы туруорарга, эмтэ-
нэн үтүөрүгэ марахатта-
ры үөскэтиэн сөп. Онон
врач өрө көмөтүнэн, сүбэ-
тинэн эмтээн үтүөрүгэ
кыһанаргыт бэйэбитигэр
туһулаах буолуо.

Л. ПОПОВА,
санитарнай-эпидемиоло-
гической кэбэт улуус-
таагы кинини эпиде-
миолога.

ӨРӨМҮӨННҮҮБҮН

Танас суулар массына, саппарэтер, носуос,
тутуу инструментарий 1—3 фазалыах электродина-
мический, 12 вольттаах двигателлэри.

Адырыһым: Чурапчы сэд. Западнай уул. 3 №-дэ.

«Кугдаар» хааччахтаһылыбыт элпэтиннэстээх
табаарыстыба бөчөтө сүүнүтүнэн дьонго суоһунан
адыллар.

Кытааннах орто оскуолатынан 1994 снл бөс ыйын
12 күнүгэр Парфинова Светлана Еремеевнада ба-
риллэбит А сериялаах 077136 №-дөөх аттестат сүп-
пүтүнэн дьонго суоһунан адыллар.

Редактор М. Н. СИДОРОВА.

НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапчы, ул. Карла
Маркса, 26 «а». ТЕЛЕФОНЫ: редактор—
21-332, отделы—21-265, общий—21-503.

АТЫЛЫБЫТ

«Кугдаар» хааччахта-
һылыбыт элпэтиннэстээх
табаарыстыба «Сарыла»
маданыына от ыйын 15—
17 күннэригэр атыыга бар-
батах табаардарын 50—70
бырыһыан чөпчөтөн аты-
лааһыны тэрийэр.

Адырыһа: Чурапчы сэд.,
интернат-оскуола. Коркин
уул. 30 №-р. Тел. 21-
325.

Сага роторнай охсору
(косилканы)—сыһаата 1,5
мол. солк. Тел. 21-238
(Сылан).

Таритта чөлүкү-сыһаада
1992 с. отобуллубут, 16
тыһ. км сүүрбүт ГАЗ-
СА3-3507 автомашинаны
атылаһыт.

Тел. 21-708, 21-085.

Суһаллыа чөлүкү сы-
һаада 1992 сылыгы 13
тыһ. км сүүрбүт Иж-М-412
автомашинаны уонна Па-
насоник-М-3000 видеока-
мерыны (сыһаата 3,5 мол.
солк.).

Адырыһым: Чурапчы
сэд. Крупная уул. 5 №-р.

Сага 5 секциялаах стел-
каны—сыһаата 1 мол. 600
тыһ. солк., кухоннай тар-
нитуру—900 тыһ. солк.,
«Вирюса» холодильниги—
650 тыһ. солк.

Адырыһым: Чурапчы
сэд., ДАЭС, Энергетиктар
уул. 5 №-р. Тел. 21-536.

Учредители (соучредители) газеты — Редакция, Администрация улуса,
Национальная издательско-полиграфическая компания «Сахаполиграфиздат».
Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам.
Платежные газеты: 54907. Объем — 1 усл. печ. лист, на 4-х страницах. Тираж — 3029

Чурапчинский улусский типография Национальной издательско-полиграфической компании «Сахаполи-
графиздат». с. Чурапчы, ул. Карла Маркса, 26 «а». Подписано в печать 13.VII. 17 ч. (гр. 18.00 м.).

ТААВЫРЫННАР

Сайын көстөр, ыйын
саһар баар үһү?

Алта атахтаах айым бу-
хатырабын динир баар
үһү?

Тыс-тыс тыһаттаахха
сырдатар эбэтэр хараһар-
дар баар үһү?

Тимир да, таас да, мас
да буолбатар, иһит үһү?

Кыһын элбэхтик, са-
һын адыахтын ха-
лаанга тардыһар баар
үһү?

ХОБООН

ТААВЫРЫННАР

Сылайары билбөт
Сыдаһа сырылаах,
Бөһөһө бөһүрбөт
Адыаһа ат баар үһү?

МХХ

Топ-тогүрүм,
Муус манан.

Сиртэххэ олус миннигэс,
Оттон сиртэххэ эрэ
Сылаас сиртэ уурдаахха
Тиллэр баар үһү?

МХХ

Утуо, көрө дьүһүнүнэн
Үөрдэр-көтүтөр оһолору.

Көтөн тэлээрэн, элээрэн
Сырсылаһар кинилэр-
динт.

МХХ

Манан диниттэн эмсэ

ОБОЛОР АЙЫМНЫЫЛАРА

Тумус быта.

Онтон

Араас маһини курдук
Төкүнүөн таһыста.

МХХ

Мин дьэһэр

Аптаах дьаһык баар.

Тогүрүк баттаахха

Кини баар буолар.

Быаны тартаахха

Малис гынар.

МХХ

Мин бири буукубаны

билэбин:

Огурсу курдук ньолбоһор,

Хортуюһу курдук

төкүнү

Ханнык буукуба буолуой

ол?

МХХ

Кини уус-уран тыллаах.

Элбэх биллилээх-

талааннаах.

Кинигэтин аахтаран

Билибитин хаһатар.

МХХ

МЕТОГРАММАЛАР

Бэйэм көтөрбүн, оттон

бири буукубаны уларыт-

таахха, мичгинэн эһиги

хаамыаххыт.

Мин кини сирэйигэр

баарбын, бири буукуба-

ны уларыттаахха, хал-

лаантан түһүөһүн
Мин ууга сымдыбын.
Бири буукубаны малаахха,
дьэ көрбөн баһылаа
буолабын.

Мин дьэһэр итиллэр
даһан, итиллибэт даһа-
ны көтөрбүн. Иннини буу-
кубаһы уларыттаахха,
дьону эмтибин.

Бийиги аһыт иһи-
пит, оттон бири буукуба-
ны уларыттаахха, сөтү-
лүүр уубут тахсар.

Кыһын хатыһаһыла-
быт, бири буукубаны ы-
лаахха, кини идэ-тахсы.

Бийиги туту барытын
онон тутабит, оноробут,
оттон бири буукубаны ы-
лаахха, онуката суох са-
таммыһыт, оһоробут.

Айдылар Д. Д. Кра-
сильников аатынан Му-
гудай «Бада санаа» ор-
то оскуолатын «Дьүһэ-
бил» литературнай куру-
һугун чилиннэрэ Ната-
ша Варламова, Кеша Ан-
мосов, Лена Коротких,
Люда, Алена Оксентии-
ковалар, Шура Коркина,
Алена Терютина.

УҮС МИЭСТЭЛЭЭХПИТ

СПОРТ

Бурятия кини нуораты-
гар Улан-Удэда Илин Си-
бир уонна Дальнай Вос-
ток зонатыгар байыаннай-
прикладной искусствоа
Россияда бастыһа иһин
күрэхтэһи буолла. Кини
Сивцева, Марфа Перла-
коча кыһынылар. И-
дьонго тус-туһунан мы-
тиһинна. Саха сириттэн
спортсмен уонна бири
тренер баран кэллэбит.
Спорт ити көрүгүнэн
Улахан дьон хамаанда-
дырыктанар кыраайдар,
уонна Вячеслав Тимофеев
лар хамаандалара кыт-
кросна үһүс миэстэни
тыһы ылаһылар. Манна
оһолорго Стасик Натанов,
дээн ытылаа эмтэ кини

Виталий Сивцев, Кула-
рабукин, Люда Максимова,
Вик Сивцева, улахан
дьонго Илья Толстоухов,
Вячеслав Тимофеев, Ана-
толий Васильев, Марфа
Сивцева, Марфа Перла-
коча кыһынылар. И-
тернат-оскуола тренере,
итинтэн уратылар оһор-
чу Мугудай орто оскуо-
латын үөрэнэччилэрэ.

Улахан дьон хамаанда-
дырыктанар кыраайдар,
уонна Вячеслав Тимофеев
лар хамаандалара кыт-
кросна үһүс миэстэни
тыһы ылаһылар. Манна
оһолорго Стасик Натанов,
дээн ытылаа эмтэ кини

«Эрал» хааччахтаһы-
лыбыт элпэтиннэстээх та-
баарыстыба кининнэ-
ри, закройниктары конкурс
бөрөөдөһүнэн сага адыллар
трикотажнай сыаахха үлэ-
длары биллэрэр. Үлэ-
кэлэтиэн бадалахтар от
ыйын 18—19 күннэригэр
күнүс 2 чаастан 4 чааска
дээрн Чурапчы сэлэ-
кэтигэр урунну олоһу-
дьяада хааччылы ком-
бинатын дьэтигэр кэлэн
билсэргитигэр.

дэр үһүс буоланнар, уос-
сай түмүккэ үһүс бири-
тээх миэстэ- таһысты-
быт Оттон оһолорго икки
көрүнгэ иккиһнэригэр
бастааһыт кыһылаа-
бынан буолубут. Бийиги
кэһинибиттэн Амурскай
уобалас хамаандата таһы-
та Сүүрөн кэлэн ытылаа
амурдарты эрэ сабыр-
таран иккис миэстэни ы-
лыбыт. Оһоха Люда
Максимова, Вик Сивцева
үтүөлэр-өһөлөрө олус
улахан. Виталий Сивцев,
Стасик Натанов, Кула-
рабукин бадалча кыт-
таахтын кыһынылар. Ки-
нилар спорттунан разряд
нуорматын толордулар.
Кини хамаандабыт иккис
Россия финалыгар Воро-
неж уонна Калуга нуо-
раттарга шыаһылыны-
лар.

Иван ЗАХАРОВ,
тренер.

«Эрал» хааччахтаһы-
лыбыт элпэтиннэстээх та-
баарыстыба кининнэ-
ри, закройниктары конкурс
бөрөөдөһүнэн сага адыллар
трикотажнай сыаахха үлэ-
длары биллэрэр. Үлэ-
кэлэтиэн бадалахтар от
ыйын 18—19 күннэригэр
күнүс 2 чаастан 4 чааска
дээрн Чурапчы сэлэ-
кэтигэр урунну олоһу-
дьяада хааччылы ком-
бинатын дьэтигэр кэлэн
билсэргитигэр.

«Эрал» ХЭТ.

Мугудай кыһынылар
«Сарыла» балыһан хаа-
һыстыбатын тогүрүк ба-
ччөтө сүүнүтүнэн дьонго
суоһунан адыллар.

Зарегистрирована Саха
(Якутской) региональной
инспекцией по защите
свободы печати и инфор-
мации.